

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi päästökauppalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavan päästökauppalakia. Lakiin lisättäisiin säännökset, joiden mukaisesti toimitetaan Euroopan komissiolle päästökauppadirektiivin muutoksessa edellytetyt tiedot. Lisäksi lakia ehdotetaan muutettavan siten, että päästökaupan päästöoikeuksien ilmaisaon todentajilta vaadittaisiin akkreditointi. Lakiin lisättäisiin päästökauppadirektiiviin lisäyissä säännöksessä tarkoitettujen tietojen toimittamatta jättämistä ajallaan koskeva rangaistus-säännös. Näiden muutosten lisäksi tehtäisiin teknisiä muutoksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Euroopan unionin päästökauppajärjestelmä perustettiin 25 päivänä lokakuuta 2003 voimaan tulleella kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä ja neuvoston direktiivin 96/61/EY muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiivillä 2003/87/EY, jäljempänä *päästökauppadirektiivi*. Järjestelmä perustuu ajatukseen, että päästöjä vähennetään siellä, missä se on halvinta. Tätä varten EU-tasolla on asetettu vuodesta 2013 alkaen jokaiselle vuodelle päästökauppasektorin päästökatto, joka vastaa samalla liikkeelle laskettavien päästöoikeuksien kokonaismäärää. Päästökauppasektorin päästökatoissa pysyminen varmistetaan sillä, että jokaisen päästökaupan toiminnanharjoittajan on vuosittain palautettava edellisen vuoden kasvihuonekaasupäästöjään vastaava määrä päästöoikeuksia. Yksi päästöoikeus vastaa yhtä hiilidioksiditonnia. Osa päästöoikeuksista lasketaan liikkeelle huutokauppaamalla ja osa maksutta, minkä jälkeen ne ovat vapaasti vaihdettavissa jälkimarkkinoilla.

Päästöoikeudet ovat käytännössä sähköisiä rekisterimerkintöjä unionin yhteisessä päästökaupparekisterissä. Järjestelmän piiriin kuuluva toiminnanharjoittaja on voinut kattaa päästöjään unionin päästöoikeuksien lisäksi myös hankkimalla ja käyttämällä niin sanottuja Kioton hankkeysiköitä. Suomessa päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluu noin 560 laitosta ja se kattaa alle puolet Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Koko Euroopan tasolla laitoksia on järjestelmässä noin 11 000.

EU:n päästökauppajärjestelmä rakentuu päästökauppakausiin, joista ensimmäinen kattoi vuodet 2005—2007 ja toinen vuodet 2008—2012. Päästökauppadirektiiviä muutettiin huhtikuussa 2009 hyväksytyllä direktiivillä 2009/29/EY direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kauppaa koskevan yhteisön järjestelmän parantamiseksi ja laajentamiseksi. Direktiivin muutos tuli voimaan 25 päivänä kesäkuuta 2009 ja sitä sovelletaan vuodet 2013—2020 kattavalla kolmannella päästökauppakaudella ja sen jälkeen. Eurooppa neuvoston ilmasto- ja energiatavoitteet vuoden 2020 jälkeiselle ajalle sisällytettiin päästökauppadirektiiviin direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2018/410, jäljempänä *päästökauppadirektiivin muutos*.

Kolmas päästökauppakausi muutti merkittävästi EU:n päästökauppajärjestelmän luonnetta tehden siitä huomattavasti kahta edeltävää kautta harmonisoidumman. Järjestelmän harmonisointia ja direktiivin yhtenäistä soveltamista varten päästökauppadirektiivi sisältää lukuisia valtuutuksia, joiden nojalla niin sanotussa komitologia- ja delegoidussa menettelyssä voidaan antaa yksityiskohtaisempia säädöksiä direktiivin soveltamisesta. Suuri osa unionin päästökauppajärjestelmän yksityiskohtaisemmista säännöistä sisältyykin direktiivin sijaan nimenomaan sen täytäntöönpanosäädöksiin. Yksi keskeisistä kolmannella päästökauppakaudella sovellettavia täytäntöönpanosäädöksiä on Komission päätös 2011/278/EU päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevien unionin laajuisten siirtymäsäännösten vahvistamisesta direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan mukaisesti, jäljempänä *komission ilmaisjakosäädös*. Komission ilmaisjakosäädös sisältää harmonisoidut jakosäännöt, joiden mukaisesti laitoksille voidaan jakaa päästöoikeuksia maksutta päästökauppakaudella 2013—2020.

Päästökauppadirektiivin muutoksessa jatketaan päästöoikeuksien jakoa maksutta vuoden 2020 jälkeen viiden vuoden jaksoissa ja komission ilmaisjakosäädöstä tullaan muuttamaan vuoden 2020 jälkeiselle ajalle delegoidulla säädöksellä, jäljempänä *ilmaisjakosäädöksen muutoksella*.

Päästökauppadirektiivin muutoksella, joka hyväksyttiin 27 helmikuuta 2018, sovittiin EU-päästökauppajärjestelmän uudistamisesta 2020 jälkeen alkaville päästökauppauskausiin. Uudistus pohjautuu kolmannen päästökauppauskauden kokemuksiin järjestelmästä. Uudistuksen tavoitteena on järjestelmän vahvistaminen, vähähiilisyttä edistävien rahastojen sääntöjen muuttaminen sekä päästöoikeuksien ilmaisjaon jatkaminen vuoden 2020 jälkeen sekä ilmaisjakosääntöjen uudistaminen.

Muita keskeisiä täytäntöönpanosäädöksiä päästökaupassa ovat: 1) Komission asetus (EU) N:o 2013/389 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätösten N:o 280/2004/EY ja N:o 406/2009/EY mukaisen unionin rekisterin perustamisesta ja komission asetusten (EU) N:o 920/2010 ja (EU) N:o 1193/2011 kumoamisesta. Unionin rekisterijärjestelmä on muutettu vastaamaan kolmannen päästökauppauskauden ja päästökaupan ulkopuolisten alojen päästövähennystavoitteita koskevan taakanjakopäätöksen tarpeita; 2) Komission asetus (EU) N:o 2010/1031 kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY mukaisen kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien huutokaupan ajoituksesta, hallinnoinnista ja muista näkökohdista. Asetus sisältää päästöoikeuksien huutokauppoja sekä huutokauppapaikkoja ja huutokauppatakkailijaa koskevat säännökset; 3) Komission asetus EU N:o 2012/601 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitettua kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista, jäljempänä komission päästöjen tarkkailuasetus. Asetus sisältää laitosten kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailua ja raportointivelvoitteita koskevat säännökset sekä; 4) Komission asetus EU N:o 2012/600 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/87/EY tarkoitettua kasvihuonekaasupäästöraporttien ja tonnikilometriraporttien todentamisesta ja todentajien akkreditoinnista, jäljempänä komission todentamisasetus. Asetus sisältää tarkemmat säännökset laitosten vuotuisten päästöraporttien todentamisesta sekä todentajien hyväksymisestä ja pätevyysvaatimuksista.

Päästökauppadirektiivi on pantu Suomessa täytäntöön päästökauppalaila (311/2011), joka tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 2011. Lakia sovelletaan kolmannella päästökauppauskaudella. Päästökauppalain sääntelyä on lisäksi täydennetty useilla sen nojalla annetuilla ministeriön ja valtioneuvoston asetuksilla.

2 Ehdotetut muutokset

Esityksen ensisijaisena tarkoituksena on panna täytäntöön päästökauppadirektiivin 11 artiklan 1 kohtaan lisätty alakohta ja näin ollen mahdollistaa tietojen kerääminen ja toimittaminen komissiolle todennettuna säädetyssä ajassa. Päästökauppadirektiivin 11 artiklan 1 kohtaan lisätyn alakohdan mukaan päästökaupan soveltamisalassa 1 päivänä tammikuuta 2021 olevista laitoksista on toimitettava tiedot komissiolle. Direktiivi velvoittaa ilmoittamaan listan kaikista päästökauppalaitoksista, jotka ovat päästökauppalain soveltamisalassa 29 päivänä kesäkuuta 2019 mennessä päästökauppadirektiivin 3 artiklan h alakohdan mukaisesti. Lisäksi toiminnanharjoittajien olisi toimitettava direktiivin 11 artiklan 1 kohtaan lisätyn alakohdan mukaiset tiedot niiden laitosten osien tarkkuudella kuin mitä ilmaisjakosäädöksen muutoksessa vaaditaan. Työ- ja elinkeinoministeriö tulisi toimittaa nämä tietolistat komissiolle direktiivin mukaisesti 30 päivänä syyskuuta 2019 mennessä.

Laitosten on toimitettava tiedot laitoksen osan tarkkuudella tuotantotoiminnasta, lämmön ja kaasujen siirroista, sähköntuotannosta ja päästöistä luettelon toimittamista edeltäviltä viideltä kalenterivuodelta 30 päivänä syyskuuta 2019 mennessä komissiolle toimitettavaan listaan. Vastaavasti tiedot edeltävältä viideltä vuodelta on toimitettava sitä seuraavan viiden vuoden ajanjakson osalta päästökaupan soveltamisalassa olevista laitoksista viiden vuoden päästä eli seuraavan kerran 30 päivänä syyskuuta 2024 mennessä. Edellä mainitut tiedot toimitetaan

komission laatimilla kaavakkeilla. Kustakin seuraavasta viisivuotiskaudesta toimitetaan vastaavat tiedot viiden vuoden välein. Päästökauppadirektiivin muutoksen mukaista tuotantotoimintaa harjoittava laitos, joka on oikeutettu samaan päästöoikeuksia maksutta direktiivin mukaisesti, on toimitetta direktiivin sekä ilmaisjakosäädöksen muutoksen mukaiset tiedot ajallaan, jotta laitos on oikeutettu saamaan päästöoikeuksia maksutta viiden vuoden ajanjaksoilla 2021 alkaen.

Niin sanottujen uusien osallistujien eli niiden laitosten osalta, jotka tulevat soveltamisalaan 30 päivästä kesäkuuta sinä vuonna, jolloin tiedot toimitetaan, tarvittavien tietojen toimittamisesta säädetään ilmaisjakosäädöksen muutoksessa. Uusia osallistujia koskevat säännökset tullaan lisäämään päästökauppalakiin seuraavassa lakimuutosesityksessä.

Jotta edellä tarkoitetut tiedot voitaisiin työ- ja elinkeinoministeriön toimesta kerätä ja toimittaa komissiolle direktiivin mukaisesti, päästökauppalakiin ehdotetaan lisättävän uusi luku. Laki ehdotuksessa annettaisiin lisäksi työ- ja elinkeinoministeriölle valtuus antaa asetuksella tarkempia säännöksiä tietojen toimittamisesta, todentamisesta sekä tarkkailusta. Direktiivin nojalla annettavassa unionin toimeenpanolainsäädännössä säädetään tarkemmin päästökaupassa olevien toiminnanharjoittajien oikeuksista ja velvollisuuksista.

Jotta edellä mainitut tiedot saadaan ajallaan laitoksilta, esitetään lisättävän päästökauppalain 73 §:n rangaistussäännös tietojen toimittamisen varmistamiseksi. Lain noudattamisen valvonnan kannalta on perusteltua, että myös päästökauppadirektiivin 11 artiklan 1 kohtaan lisätyn alakohdan mukaisten tietojen toimittamisen laiminlyönti säädettäisiin rangaistavaksi.

Komissio valmistelee muutosta ilmaisjakosäätöihin ja se on alustavasti ilmoittanut, että päästökauppadirektiivin 11 artiklan 1 kohtaan lisätyn alakohdan mukaisten tietojen tulee olla akkreditoitun todentajan todentamia. Komission ilmaisjakosäädöksessä ei vaadita komission todentamisasetuksen liitteen 1 pätevyysalue 98 mukaista akkreditointia nykyisellä päästökauppakaudella. Komissio aikoo kuitenkin muuttaa komission ilmaisjakosäädöstä siten, että ilmaisjaon tietoja todentavilta vaaditaan pätevyysalue 98 mukainen akkreditointi. Komission ilmaisjakosäädös ei myöskään estä nykyisin kansallista vaatimusta akkreditoinnin hankkimiselle pätevyysalue 98 osalta. Suomessa päästöoikeuksien ilmaisjakotietoja todentavilta todentajilta vaaditaan nykyään vain Energiaviraston hyväksyntä ja akkreditointi päästökaupassa olevan muun toiminnon osalta päästökauppalain 61 §:n 3 momentti mukaisesti. Jotta todentajat täyttävät ilmaisjakosäädöksen muutoksen vaatimukset, päästökauppalain 61 §:n 3 ja 4 momenttia esitetään muutettavan siten, että todentajilta vaaditaan komission todentamisasetuksen liitteen 1 mukainen pätevyysalue 98 kattava akkreditointi.

Edellä mainittujen velvoitteiden lisääminen päästökauppalakiin on tarpeellista päästökauppadirektiivin muutoksen täytäntöönpanon ja ilmaisjakosäädöksen muutoksen kannalta. Päästökauppadirektiivin muutoksessa vaaditun aikataulun vuoksi muutokset tehtäisiin päästökauppalakiin kiireellisenä, koska todentajien akkreditointi kestää 2—6 kuukautta. Näin ollen lakimuutos mahdollistaisi todentajien akkreditoinnin ilmaisjaon tietojen todentamista varten aloitettavan hyvissä ajoin vuoden 2018 puolella, jolloin akkreditoitujen todentajat ehtisivät saamaan Energiaviraston hyväksynnän ilmaisjaon tietojen todentamista varten 2019 mennessä. Toiminnanharjoittajilla olisi tarpeeksi aikaa kerätä tiedot ja hankkia akkreditoitun todentajan todennus toimitettaville tiedoille vuoden 2019 alussa. Todentajien tulisi hallita myös päästöoikeuksien maksutta jakamista koskevat säännökset, jotka koskevat vuodesta 2021 alkaen jaettavia päästöoikeuksia.

Päästökauppadirektiivin muutoksessa poistettiin 6 artiklan 1 kohdan kolmas alakohta. Direktiivissä ei siten enää vaadita viiden vuoden välein tapahtuvaa päästöluvan tarkistamista. Ener-

giaviraston hallinnollisen taakan vähentämiseksi päästökauppalaista ehdotetaan poistettavan päästökauppalain 12 §:n 3 momentti, jossa säädetään viiden vuoden välein tapahtuvasta päästöluvan tarkistamisesta.

Lisäksi esitetään tehtävän korjaus päästökauppalain 67 §:n 3 momentin viittaukseen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 7 luvun 1 §:n 2 momentin sijaan pykälän 4 momenttiin. Viittaus on ollut virheellisesti pykälän 2 momenttiin, jonka vuoksi kohta korjattaisiin.

3 Esityksen vaikutukset

Hallituksen esitys koskee pääosin päästökauppadirektiivin muutoksen täytäntöönpanon valmistelun kannalta välttämättömiä muutoksia päästökauppalakiin. Näillä muutoksilla ei ole merkittäviä vaikutuksia talouteen, organisaatioon tai ympäristöön.

Päästökauppaa koskevan unionin toimeenpanolainsäädännön täytäntöönpanossa ei ole kansallista harkintavaltaa. Siten valtuussäännökset tältäkin osin koskevat teknisluonteisia yksityiskohtia. Lakiehdotuksen norminantovaltuus ei siten ole ristiriidassa perustuslain 80 §:n kanssa.

Koska päästökauppadirektiivin muutoksen säännökset ovat Suomea velvoittavaa Euroopan unionin lainsäädäntöä, päästökauppalain 73 §:ään lisättäväksi ehdotettu rangaistusäännös on tarpeen Euroopan unionin lainsäädännössä olevien velvoitteiden täyttämiseksi. Säännös on sopuoinnussa päästökauppadirektiivin 16 artiklan 1 kohdan ja perustuslain kanssa. Rangaistus on suhteessa asetettuun velvollisuuteen, täsmällinen ja tarkkarajainen sekä se ei loukkaa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (SopS 19/1990, Euroopan ihmisoikeussopimus) 7. lisäpöytäkirjan 4 artiklan kaksinkertaisen syyttämisen ja rankaisemisen (ne bis in idem) kieltoa, koska maksutta jaettavat päästöoikeudet haetaan erikseen viranomaiselta tietojen toimittamisen jälkeen. Rangaistus tulisi pelkästään tietojen toimittamatta jättämisestä. Maksuttomien päästöoikeuksien saaminen ratkaistaisiin erillisellä hallintopäätöksellä. Rangaistus rikkomuksista olisi toissijainen, ja sitä sovellettaisiin vain, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Päästökauppalain 12 §:n 3 momentin poistaminen ei vaarantaisi päästöjen tarkkailua, koska päästöluvat muutetaan aina, kun tarkkailusuunnitelmaan tulee muutoksia. Päästökauppalain 7 §:n 5 kohdan mukaan toiminnanharjoittaja on velvollinen ilmoittamaan päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista päästökauppaviranomaiselle. Päästökaupan todentajat ovat myös velvollisia ilmoittamaan komission päästöjen todentamisasetuksen mukaisesti todentamisraportissaan kaikki poikkeamat, joita toiminnanharjoittaja ei ole korjannut ennen todentamisraportin antamista. Näin ollen mahdolliset muutokset toiminnassa tulisivat päästökauppaviranomaisen tietoon, eikä olisi tarvetta tehdä viiden vuoden välein tarkastuksia toiminnassa tapahtuneiden muutoksien havaitsemiseksi.

Päästökauppadirektiivin täytäntöönpano Ahvenanmaalla kuuluu maakunnan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan ja 18 §:n 22 kohdan perusteella maakunnan lainsäädäntövaltaan. Direktiivi on saatettu Ahvenanmaalla voimaan niin kutsuttuna blankettilakina annetulla maakuntalailla (ÅFS 2009:31, muutettu ÅFS 2012:66 ja ÅFS 2015:105). Lain nojalla päästökauppalain säännöksiä sovelletaan tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta sellaisenaan maakunnassa. Päästöoikeuksien jakoa ja muuta hallintoa koskevasta valtakunnan ja maakunnan välisestä tarkemmasta toimivallanjaosta säädetään sopimusasetuksessa (ÅFS 20/2013 tai FFS 199/2013). Maakuntaa koskevan lainsäädännön perusteella Ahvenanmaan maakunnan hallitus toimittaa komissiolle erikseen päästöoikeuksien ilmaisjakoa koskevat tiedot.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä. Esityksestä on pyydetty ympäristöministeriön, oikeusministeriön, Energiaviraston sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön lausunto. Lausunnon antoivat Energiavirasto, Energiateollisuus ry ja ympäristöministeriö. Lausunnon antaneet pitivät esityksen antamista tarpeellisena ehdotuksessa esitetyn mukaisesti.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

päästökauppalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan päästökauppalain (311/2011) 12 §:n 3 momentti,
muutetaan 61 §:n 3 ja 4 momentti, 67 §:n 3 momentti sekä 73 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 61 §:n 3 ja 4 momentti laissa 11/2014 sekä 67 §:n 3 momentti ja 73 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 466/2017, sekä
lisätään lakiin uusi 5 a luku ja 73 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 466/2017, uusi 8 kohta seuraavasti:

5 a luku

Laitosten tietojen toimittaminen vuoden 2020 jälkeen alkavia päästökauppakausia varten

35 a §

Laitosten tietojen toimittaminen

Toiminnanharjoittajan on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle todennetut tiedot tuotanto toiminnasta, lämmön ja kaasujen siirroista, sähköntuotannosta ja päästöistä kunkin laitoksen osan tarkkuudella edeltäneiltä viideltä kalenterivuodelta komission laatimalla lomakkeella viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2019, jos laitokseen sovelletaan tätä lakia 29 päivään kesäkuuta 2019. Toiminnanharjoittajan on toimitettava tiedot työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavia viiden vuoden jaksoja varten aina viimeistään viiden vuoden kuluttua edellisestä tietojen toimittamisen määräpäivästä, jos laitokseen sovelletaan tätä lakia viiden vuoden kuluttua edellä tarkoitettu määräpäivästä.

Niiden laitosten osalta, jotka ovat aloittaneet toimintansa ennen kesäkuun 30 päivää sinä vuonna, jona tiedot on toimitettava, tiedot on toimitettava viimeistään 30 päivänä kesäkuuta kyseisenä vuonna.

Tietojen on oltava 61 §:n 3 ja 4 momentin mukaan hyväksytyn todentajan todentamia.

Työ- ja elinkeinoministeriö toimittaa listan laitoksista, joihin tätä lakia sovelletaan 29 päivänä kesäkuuta, sekä toiminnanharjoittajan toimittamat tiedot komissiolle viimeistään 30 päivänä syyskuuta sinä vuonna, jona tiedot on toimitettu työ- ja elinkeinoministeriölle. Seuraavilta viiden vuoden ajanjaksoilta tiedot toimitetaan komissiolle viimeistään viiden vuoden kuluttua edellisestä tietojen toimittamisen määräpäivästä. Ennen tietojen toimittamista työ- ja elinkeinoministeriö tarkistaa, että tarvittavat tiedot on merkitty 1 momentissa tarkoitettulle lomakkeelle.

Toiminnanharjoittajalla on velvollisuus toimittaa 1 momentissa tarkoitettut tiedot 1 tai 2 momentissa mainittuun ajankohtaan mennessä sekä täydentää edellä tarkoitettuja tietoja työ- ja elinkeinoministeriön määräämässä ajassa saadakseen päästöoikeuksia päästökauppadirektiivin, siten kuin sitä on muutettu direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennysten ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta annettulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2018/410, ja sen nojalla annettavan ilmaisjakosäädöksen mukaisesti maksutta kullakin viiden vuoden ajanjaksolla vuodesta 2021 alkaen.

35 b §

Sovellettava Euroopan Unionin lainsäädäntö ja asetuksenantovaltuus

Laitoksen tietojen toimittamiseen sovelletaan lisäksi, mitä päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 1 kohdan ja 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla säädetään päästöoikeuksien jakamisesta maksutta ja tietojen toimittamisesta. Tietojen tarkkailusta ja todentamisesta säädetään komission päästöjen tarkkailuasetuksessa ja komission todentamisasetuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä 35 a §:n mukaisten tietojen toimittamisesta, tarkkailusta ja todentamisesta.

61 §

Todentajan hyväksyminen

Todentaja voi hakea hyväksyntää myös maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoa varten tarvittavien 29 §:n 2 momentissa, 33 §:ssä ja 35 a §:ssä tarkoitettujen tietojen todentamiseen. Hyväksymisen edellytyksenä on tämän pykälän 2 momentissa säädetyn lisäksi, että todentaja pystyy toiminnassaan soveltamaan komission ilmaisjakosäädöstä ja maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskevia tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä. Vuodesta 2019 alkaen hyväksynnän edellytyksenä on komission todentamisasetuksen liitteen 1 mukainen akkreditointi, joka kattaa muut päästökauppadirektiivin 10 a artiklan mukaiset toiminnot.

Edellä 2 momentin 1—5 kohdassa ja 3 momentissa säädetystä hyväksymisen edellytyksistä säädetään tarkemmin komission todentamisasetuksessa. Todentajaksi hyväksymistä hakevan on osoitettava tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *akkreditointiasetus*, mukaisesti nimetyn ulkopuolisen akkreditointielimen arvioinnilla täyttävänsä 2 ja 3 momentissa säädetty edellytykset.

67 §

Tiedonsaanti – ja tarkastusoikeus

Päästökaupparanomaisella on oikeus saada komission rekisteriasetuksen mukaiselta tilinomistajalta ja tilille nimetyiltä edustajilta salassapitosäännösten estämättä ilman aiheetonta viivytystä sen pyytämät tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rahanpesun ja terrorismin raioittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 7 luvun 1 §:n 4 momentissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

73 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

HE 51/2018 vp

- 6) laiminlyö 15 tai 56 §:n mukaisen selvityksen tekemisen ja toimittaa edellä mainittujen pykälien mukaisen todentajan lausunnon tai ilmoittaa vääriä tietoja,
 - 7) laiminlyö esittää 67 §:n 4 momentissa tarkoitetut asiakirjat ja tallenteet taikka
 - 8) laiminlyö toimittaa tiedot 35 a §:n mukaisesti pykälän 1 tai 2 momentissa vaadittuun ajankohtaan mennessä,
on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökaupparikkomuksesta* sakkoon.
-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____

Helsingissä 12 päivänä huhtikuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

Laki

päästökauppalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan päästökauppalain (311/2011) 12 §:n 3 momentti,
muutetaan 61 §:n 3 ja 4 momentti, 67 §:n 3 momentti sekä 73 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta,
sellaisina kuin niistä ovat 61 §:n 3 ja 4 momentti laissa 11/2014 sekä 67 §:n 3 momentti ja
73 §:n 1 momentin 7 kohta laissa 466/2017, sekä
lisätään lakiin uusi 5 a luku ja 73 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa
466/2017, uusi 8 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

12 §

Luvan muuttaminen ja tarkistaminen

Päästökauppaviranomainen tarkistaa vähintään joka viides vuosi kasvihuonekaasujen päästöluvan päästöjen tarkkailua koskevat vaatimukset ja muuttaa tarvittaessa tarkistuksen yhteydessä päästöjen tarkkailua koskevia lupaehtoja.

Ehdotus

12 §

Luvan muuttaminen ja tarkistaminen

(3 mom. kumotaan)

5 a luku

Laitosten tietojen toimittaminen vuoden 2020 jälkeen alkavia päästökauppakausia varten

35 a §

Laitosten tietojen toimittaminen

Toiminnanharjoittajan on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle todennetut tiedot tuotantotoiminnasta, lämmön ja kaasujen siirroista, sähköntuotannosta ja päästöistä kunkin laitoksen osan tarkkuudella edeltäneiltä viideltä kalenterivuodelta komission laatimalla lomakkeella viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2019, jos laitokseen sovelletaan tätä lakia 29 päivään kesäkuuta 2019. Toiminnanharjoittajan on toimitettava tiedot työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavia vii-

den vuoden jaksoja varten aina viimeistään viiden vuoden kuluttua edellisestä tietojen toimittamisen määräpäivästä, jos laitokseen sovelletaan tätä lakia viiden vuoden kuluttua edellä tarkoitettusta määräpäivästä.

Niiden laitosten osalta, jotka ovat aloittaneet toimintansa ennen kesäkuun 30 päivää sinä vuonna, jona tiedot on toimitettava, tiedot on toimitettava viimeistään 30 päivänä kesäkuuta kyseisenä vuonna.

Tietojen on oltava 61 §:n 3 ja 4 momentin mukaan hyväksytyt todentajan todentamia.

Työ- ja elinkeinoministeriö toimittaa listan laitoksista, joihin tätä lakia sovelletaan 29 päivänä kesäkuuta, sekä toiminnanharjoittajan toimittamat tiedot komissiolle viimeistään 30 päivänä syyskuuta sinä vuonna, jona tiedot on toimitettu työ- ja elinkeinoministeriölle. Seuraavilta viiden vuoden ajanjaksoilta tiedot toimitetaan komissiolle viimeistään viiden vuoden kuluttua edellisestä tietojen toimittamisen määräpäivästä. Ennen tietojen toimittamista työ- ja elinkeinoministeriö tarkistaa, että tarvittavat tiedot on merkitty 1 momentissa tarkoitettulle lomakkeelle.

Toiminnanharjoittajalla on velvollisuus toimittaa 1 momentissa tarkoitettut tiedot 1 tai 2 momentissa mainittuun ajankohtaan mennessä sekä täydentää edellä tarkoitettuja tietoja työ- ja elinkeinoministeriön määräämässä ajassa saadakseen päästöoikeuksia päästökauppadirektiivin, siten kuin sitä on muutettu direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kustannustehokkaiden päästövähennyksen ja vähähiilisyttä edistävien investointien edistämiseksi sekä päätöksen (EU) 2015/1814 muuttamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2018/410, ja sen nojalla annettavan ilmaisjakosäädöksen mukaisesti maksutta kullakin viiden vuoden ajanjaksolla vuodesta 2021 alkaen.

35 b §

Sovellettava Euroopan Unionin lainsäädäntö
ja asetuksenantovaltuus

Laitoksen tietojen toimittamiseen sovelletaan lisäksi, mitä päästökauppadirektiivin 10 a artiklan 1 kohdan ja 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla sääde-

tään päästöoikeuksien jakamisesta maksutta ja tietojen toimittamisesta. Tietojen tarkkailusta ja todentamisesta säädetään komission päästöjen tarkkailuasetuksessa ja komission todentamisasetuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä 35 a §:n mukaisten tietojen toimittamisesta, tarkkailusta ja todentamisesta.

61 §

Todentajan hyväksyminen

Todentaja voi hakea hyväksyntää myös maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoa varten tarvittavien 29 §:n 2 momentissa ja 33 §:ssä tarkoitettujen tietojen todentamiseen. Hyväksymisen edellytyksenä on tämän pykälän 2 momentissa säädetyn lisäksi, että todentaja pystyy toiminnassaan soveltamaan komission ilmaisjakosäädöstä ja maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskevia tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Edellä 2 momentin 1—5 kohdassa säädetyistä hyväksymisen edellytyksistä säädetään tarkemmin komission todentamisasetuksessa. Todentajaksi hyväksymistä hakevan on osoitettava tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä akkreditointiasetus, mukaisesti nimetyn ulkopuolisen akkreditointielimen arvioinnilla täyttävänsä 2 momentissa säädetyt edellytykset.

61 §

Todentajan hyväksyminen

Todentaja voi hakea hyväksyntää myös maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoa varten tarvittavien 29 §:n 2 momentissa, 33 §:ssä ja 35 a §:ssä tarkoitettujen tietojen todentamiseen. Hyväksymisen edellytyksenä on tämän pykälän 2 momentissa säädetyn lisäksi, että todentaja pystyy toiminnassaan soveltamaan komission ilmaisjakosäädöstä ja maksutta jaettavia päästöoikeuksia koskevia tämän lain ja sen nojalla annettuja säännöksiä. Vuodesta 2019 alkaen hyväksynnän edellytyksenä on komission todentamisasetuksen liitteen 1 mukainen akkreditointi, joka kattaa muut päästökauppadirektiivin 10 a artiklan mukaiset toiminnot.

Edellä 2 momentin 1—5 kohdassa ja 3 momentissa säädetyistä hyväksymisen edellytyksistä säädetään tarkemmin komission todentamisasetuksessa. Todentajaksi hyväksymistä hakevan on osoitettava tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä akkreditointiasetus, mukaisesti nimetyn ulkopuolisen akkreditointielimen arvioinnilla täyttävänsä 2 ja 3 momentissa säädetyt edellytykset.

67 §

Tiedonsaanti – ja tarkastusoikeus

Päästökauppaviranomaisella on oikeus saada komission rekisteriasetuksen mukaiselta tilin-omistajalta ja tilille nimetyiltä edustajilta salassapitosäännösten estämättä ilman aiheutonta viivytystä sen pyytämät tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 7 luvun 1 §:n 2 momentissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

67 §

Tiedonsaanti – ja tarkastusoikeus

Päästökauppaviranomaisella on oikeus saada komission rekisteriasetuksen mukaiselta tilinomistajalta ja tilille nimetyiltä edustajilta salassapitosäännösten estämättä ilman aiheutonta viivytystä sen pyytämät tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) 7 luvun 1 §:n 4 momentissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

73 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

6) laiminlyö 15 tai 56 §:n mukaisen selvityksen tekemisen ja toimittaa edellä mainittujen pykälien mukaisen todentajan lausunnon tai ilmoittaa vääriä tietoja taikka

7) laiminlyö esittää 67 §:n 4 momentissa tarkoitettujen asiakirjain ja tallenteiden, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökaupparikkomuksesta* sakkoon.

73 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

6) laiminlyö 15 tai 56 §:n mukaisen selvityksen tekemisen ja toimittaa edellä mainittujen pykälien mukaisen todentajan lausunnon tai ilmoittaa vääriä tietoja,

7) laiminlyö esittää 67 §:n 4 momentissa tarkoitettujen asiakirjain ja tallenteiden *taikka*

8) laiminlyö toimittaa tiedot 35 a §:n mukaisesti pykälän 1 ja 2 momentissa vaadittuun ajankohtaan mennessä,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökaupparikkomuksesta* sakkoon.
